

Došlo dne
15-03-2011
Sj. 215/2011

O p o n e n t s k ý p o s u d e k

na disertační práci Mgr. Michaela Korbičky.

Školící pracoviště : Katedra Hv PdF UP Olomouc

Školitel : Doc. RNDr. Pavel Rejný, Ph.D.

Téma : Antonín Tučapský, skladatel a dirigent.

Disertační práce/165 s./je rozdělena do tří základních kapitol včetně početných subkapitol. Práce je ukončena rozбором vybraných skladeb, závěrem, anotací, výčtem použité literatury a citací příloh. Nově disertant uvádí Tučapského členství v různých institucích, ocenění jeho tvorby z hlediska národního i mezinárodního, genealogii rodu, výběr korespondence s významnými umělci, seznam koncertních nahrávek s FOKU v Brně a Ostravě, seznam vybraných děl a jejich vydavatele, soupis s nahrávkami skladeb a chronologický seznam skladeb vzniklých v letech 1950-2010.

Vyčerpávající je kapitola týkající se životopisných údajů a základního vzdělání v němž se rozvíjely Tučapského hudební aktivity, nástrojové schopnosti a poznávání skladeb českých skladatelů. Dostatečně jsou popsána studijní léta, absolvování PdF v Brně a soukromé kompoziční lekce u J. Kunce. Studium na JAMU v Brně se stalo Tučapskému krátkou epizodou a to z důvodů sociálních.

Obdobně lze souhlasit s uvedenou sbornísterskou činností s FOKU. V subkapitole 1.6. se autor práce opírá o přímé výpovědi A. Tučapského, kterého, jak uvádí, navštívil osobně v Londýně.

Obnovené interpretace jeho skladeb na české pódiu včetně šestného doktorátu a jeho průběhu, jsou dobře zpracovány na s. 55.-56.

Nově je v práci uvedena subkapitola 1.7. "A. Tučapský očima sbornísterů". Citovaný text potvrzuje skutečnost, že A. Tučapský patří k nejvýznamnějším skladatelům vokální tvorby 20. a počátku 21. století. Vedle vokálních skladeb F. Urbana a Z. Tužáče, patří k nejvíce interpretovaným autorům českých a zejména moravských kostérských sborů. Citují zde několik ryčlenek od vybraných sbornísterů.

Košler Miroslav: "Tučapského tvorbu dělím na dvě výrazně odlišné plochy. První od r. 1977 je považována tím, že se zabýval ve své vlasti tvořil často pro konkrétní sborové tělesa, což ho v jistém ohledu

osobovalo. Pohyb v Anglii ho v tomto ohledu osvobodil a jeho okruh se rozšířil i do oblastí návtě a textů duchovních." té době se sňatelní mniší umělcově veřejně sbornistovské poslání na intuíni učil skladatele. Po tohoto období spadají i Tušapského nejvzrůdejší, ale také interpretálně náročnější sborové skladby, oratoria, kantáty a mši".

Jiřa Antonín: "Skladby A. Tušapského z těch je přes 600 opusových čísel, jsou zajímavé svojí pestrostí a lánrovou nápaditostí...po stránce interpretační jsou sborové díla velmi rozdílná, ale interpretačně velmi vděčná".

Dobrodínský Václav: "Kompoziční techniku A. Tušapského hodnotím velmi kladně. Jeho invence je volná...vychází z přirozených možností lidského hlasu, jeho poloh, barevných odstínů i přirozených dynamických stupňů...duch jeho skladeb je česko-moravský, tříí rne, že volí i náboženské texty. Jeho skladby s touto tematikou splňují kritéria, aby mohly být použity koncertně i v liturgii".

Kolář Jiří: "Tušapský je velice zkušený sbornistr, ví co máše sbor zazpívat. Má bohatou melodickou invenci, vycházející z kořenů moravského folkloru, má cit pro vedení hlasů, lákavé pro sbory je přístupná interpretační obtížnost skladeb při jejich celkovém moderním vyznění".

Ležný Pavel: "Z mého pohledu se jedná o srozumitelný a vytríbený skladatelský projev obsahující typické a jedinečné harmonické postupy a vedení hlasů, na nichž je vidět obrovské praktické zkušenosti autora, ať již se jedná o rozsahové možnosti jednotlivých hlasů, či využití konkrétního tónu v různých souzvucích nebo polyfonní sazby. Je hudba obsahující zvláštní kouzlo, ke kterému se musíme propracovat".

V subkapitole 1.17. nacházíme osobitou výpověď samotného skladatele o své kompoziční technice a svých skladbách.

V závěrečné kapitole "Charakteristika vybraných děl A. Tušapského" s. 145-153. pokračování. Již v první rozpravě 3.3.2010, jsem uvedl, že zvolený rozbor skladeb z hlediska hudební teorie je velmi zjednodušený. Také ve druhé verzi disertační práce se její autor dopouští stejných přestupků. Již tříšedkový úvod je stylizován nejasně. Nerí vysvětlen vůbec, proč zvolil k rozboru skladby z roku 1907, 1911 a 1979. Z uvedených frází jednotlivých skladeb nelze demonstrovat vývoj kompozice. Postupně partitury jako součást příloh.

Autorem si vytváří osobitou terminologii, která neodpovídá skutečnosti.

Úvod: "volní vedené řepní hlasy jsou doplňovány legáty v tenoru...zároveň tóniny do C dur a vedlejšími harmonickými funkcemi, tvoří názorovou ukázkou Tušapského práce s jednotlivými hlasy...oktávovými postupy a občasnými vybočeními do C dur, dokresluje Tušapský svoje schopnosti

práce s jednotlivými nástroji...téma, které zní téměř banálně ovšem s ostinnými figurami a ligaturami je zároveň úvodem k živé střední části...cyklus ukazuje Tušapského práci nejen s tématy, s tématy striktně radikálně danými, ale i s tématy, které jsou pro posluchače někdy náročnější, možné bychom řekli i nadčasové.

Tyto rozborů skladeb do jisté míry znehodnocují dobrou úroveň disertační práce. Taktéž postrádám překlad shrnujícího textu do světového jazyka. V první verzi práce byl překlad v anglickém jazyce uveden.

Nechť komise rozhodne, zda je možno překlad dopracovat a do práce dodatečně vložit. Autor neprovedl finální revizi textu. Nedošlo by ke zbytečným gramatickým chybám viz s. 9, 10, 11, 20, 17, 35, 54, 55, 58, 66, 107, 108, 145, 149, 170, 171.

Na závěr oponentského posudku konstatuji.

Rozsah disertační práce je vyhovující. První verze je zpracována se solidní vědeckou erudicí. Jednotlivé kapitoly v dostatečné míře popisují obraz Tušapského života a jeho skladebního díla. Přes výtky zde uvedené, d o p o r u ě j i disertační práci přijat k obhajobě.

Při její obhajobě musí disertant zaujít stanovisko k citovaným nedostatkům. Měl by zodpovědět - v čem spatřuje hlubší rozpracování Tušapského díla pro oblast hudební vědy a pedagogiky/s. 155/, když se touto problematikou zabývá v práci jen okrajově...jak vysvětlit - že duch Tušapského skladeb je česko-moravský...v čem spatřuje zvláštní kouzlo Tušapského hudby.

Buček Miloslav

Prof. Mgr. Buček Miloslav, CSc.

Brno 9.VI.1911.

OPONENTSKÝ POSUDEK

Oponentský posudek disertační práce Mgr. Michaela Korbičky, doktoranda katedry hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

*Antonín Tučapský
skladatel a dirigent*

Disertační práce Mgr. Michaela Korbičky svým zvoleným tématem i rozsahem splňuje požadavky kladené na práci tohoto druhu. Autor se v ní zabývá životními osudy, skladatelskou a dirigentskou činností Antonína Tučapského (rodáka z Opatovic u Vyškova žijícího v Londýně), kterého vnímá rovněž jako významného hudebního pedagoga. Tvůrce textu si všímá i širších politických a hudebně-estetických souvislostí v kontextu definované doby. V bohaté přílohové části se nachází soupis skladeb Antonína Tučapského, fotodokumentace a kopie významných dokumentů, které se vztahují k tématu.

Spis je zpracován na základě studia dostupné literatury, pramenů, osobních rozhovorů s Antonínem Tučapským a vykazuje známky značné péle a dlouhodobé práce. Nachází se v ní údaje, které nebyly dosud nikde publikovány.

Členění disertační práce do tří základních kapitol je jednou z mnoha variant, působí však poněkud roztržité a nevyvážené. Mnohé podkapitoly vypovídají o svém obsahu jen částečně a jsou jakoby „letmo nahozené“ (např. podkapitoly 1.10.3, 1.10.5, 1.10.6). Vzhledem k názvu disertační práce si můžeme představit jiné členění, vhodnější a účelnější, práce by tím získala přehlednější kostru a strukturu.

Stanovené cíle (v rovině teoretické i praktické) a použité metody, které autor uvádí, korespondují s koncepcí a finálním tvarem disertační práce.

Jazykově se disertační práce jeví místy poněkud problematicky, a to v rovině lexikální a stylistické (opakování stejných slov a konstatování, gramatické chyby, používání nespisovných výrazů, užívání hovorového jazyka, záměny spojníku s pomlčkou, překlepy, záměny významového charakteru, absence autorského plurálu apod.), což snižuje její kvalitu. Po stránce formální a grafické je vyhovující.

Téma práce je nosné a závažné v mnoha aspektech, jelikož Antonín Tučapský, světově uznávaný a výrazný umělec, se prosadil a stále prosazuje jako znamenitá skladatelská tvůrčí osobnost. Badatelsky se tedy zabývat touto osobností a jejím dílem, považujeme za velmi žádoucí a prospěšné, zejména pak na úrovni disertační práce s eventuální perspektivou tiskem

vydané publikace. Za mimořádně cenné lze považovat pasáže se zaznamenanými rozhovory s Antonínem Tučapským.

V rámci obhajoby své disertace by měl autor vysvětlit tvrzení: „...kompoziční technika je blízká všem sbormistrům“ (viz s. 7), poslední větu předposledního odstavce na straně 147 – „...méně profesionální sbory...,...intonačně záludnější obraty“, „ukotvena ve stupnici B dur“ (viz s. 147, 149).

Dále: z jakého důvodu nedokladuje celou partituru skladby uvedené ve 3. kapitole, jaká si stanovil kritéria pro jejich výběr, proč neprovedl analýzu, ale charakteristiku?

Podle jakého systému sestavil soupis CD v příloze 36.? Bylo by vhodné upřesnit název mužského sboru na s. 80 „Hoře“. Proč neuvádí jednotně jména (např. Jiří Wolker, J. Zahradníček, J. Rozehnal, Lubomír Mátl)? Měl by objasnit smysl prvního odstavce na straně 108. Proč používá v názvu kapitoly 1.5.3 (Statistika produkce s PSMU) pojem statistika (kapitola totiž působí jako výčet)? Jak autor chápe logicky nepřipadný Seznam pramenů a literatury (viz s. 157).

Předložená disertační práce je každopádně přínosem především z hudebněpedagogického hlediska. V praxi může rovněž posloužit jako vhodný materiál nejen sbormistrům při vyhledávání vhodných skladeb, ale také instrumentalistům, vedoucím instrumentálních skupin a učitelům hudebních oborů na různých typech škol. K tomu přispívá zejména ucelený soupis děl s odkazy na vydavatele, eventuálně komu bylo dílo věnováno nebo kde je uloženo.

Publikačně vystupuje Mgr. Michael Korbička převážně jako propagátor díla Antonína Tučapského.

Disertační práci Mgr. Michaela Korbičky – přes výše uváděné nedostatky – doporučuji k obhajobě.

V Ostravě dne 4.5.2011

Doc. Mgr. Jan Spisar, Ph.D.

katedra hudební výchovy
Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě